

Paraisen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma

Hyväksytty sivistyslautakunnassa x.x.2026

1.2 Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

Paikallinen tarkennus

Paraisten esiopetuksessa noudatetaan Opetushallituksen vahvistamia Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita (22.12.2014). Päiväkodinjohtaja vastaa esiopetuksen toteuttamisesta esiopetuksen opetussuunnitelmassa ja esiopetuksen toimintasuunnitelmassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

Opetushallitus on 26.3.2026 lähettänyt kunnille määräyksen muutoksista Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014. Muutokset koskevat lähinnä lukua 5.5.1 *Pidennetty ja varhennettu oppivelvollisuus*. Opetussuunnitelman hyväksyy sivistyslautakunta.

Paraisten kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2014 (tarkistettu 2026) on yhteinen kaikille esiopetusyksiköille ja koskee myös yksityisiä palveluntuottajia, joilta kaupunki ostaa palveluja. Opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytään ruotsiksi ja suomeksi.

Opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen ylläpitämässä ePerusteet-palvelussa. Opetussuunnitelman hyväksymisen jälkeen se julkaistaan opintopolku.fi-sivustolla ja on luettavissa myös kaupungin verkkosivuilla ja Wilmassa.

Esiopetusyksiköt laativat Paraisten kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelman 2014 pohjalta toimintasuunnitelman, jossa opetusta tarkennetaan. Toimintasuunnitelmaa ja toiminnan toteuttamista arvioidaan toimintakertomuksessa. Sivistyslautakunta hyväksyy esiopetusyksiköiden toimintasuunnitelmat ja toimintakertomukset.

Paraisten kaupungin esiopetussuunnitelmassa kaikista lapsiryhmässä työskentelevistä henkilökunnan jäsenistä käytetään nimikettä pedagogi.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on kehittänyt Valssi-laadunarviointijärjestelmän. Valssi on suunnattu varhaiskasvatukselle ja sitä käytetään kaikissa esiopetusryhmissä. Järjestelmä tarjoaa Paraisten kaupungille monipuolisen työkalun niin ydinprosesseja tukevien rakenteiden kuin varhaiskasvatuskokonaisuuden arvioimiseen.

Tällä hetkellä arviointilomakkeet on suunnattu varhaiskasvatuksen henkilöstölle, mutta suunnitelmissa on myös vastaavien lomakkeiden kehittäminen huoltajille. Kunnes uudet lomakkeet otetaan käyttöön, käytetään Paraisten varhaiskasvatuksen omaa huoltajakyselyä, joka toteutetaan vuosittain marraskuussa.

Vastaukset käsitellään tammikuun aikana varhaiskasvatuksen johtoryhmässä ja päiväkodin pedagogisissa iltapäivissä. Kooste tuloksista annetaan huoltajille tiedoksi helmikuussa.

Esiopetuksen opetussuunnitelman lisäksi otetaan huomioon myös Paraisten kaupungin

- Paraisten kaupungin strategia 2026-2029
 - Paraisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma
 - Paraisten kaupungin sivistysosaston kielistrategia
- Paraisten kaupungin lukutaitostrategia
 Kiusaamisen vastainen toimintasuunnitelma
 Paraisten digipolku
 Paraisten kaupungin esiopetuksen oppilashuoltosuunnitelma
- tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma
 - Paraisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma.

Ennen esiopetuksen opetussuunnitelman edellistä muutosta toteutettiin huoltajille, henkilöstölle ja lapsille suunnattu kysely kevätlukukauden 2025 lopussa. Huoltajat ja henkilöstö saivat ottaa kantaa erilaisiin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin ja kuvailla, mitä tekijöitä ja olosuhteita he pitivät tärkeinä oppimisen tuen kannalta.

Huoltajat pitivät tärkeänä, että toimintaa mukautetaan lasten tarpeiden mukaisesti, että pihaa, metsää ja lähiympäristöä käytetään oppimisympäristöinä ja että oppimisympäristö muokataan tukemaan lasten yksilöllisiä tarpeita. Huoltajat painottivat myös vuorovaikutustaitojen, joustavien ryhmäjakojen ja leikkitaitojen kehittämisen merkitystä.

Lapset saivat vastata kysymyksiin siitä, miten he toivovat saavansa apua konfliktitilanteissa kaverin kanssa, milloin heidän on vaikea suorittaa tehtävä, milloin he eivät jaksa kuunnella, milloin he haluavat mennä sisälle tai milloin he eivät halua lopettaa leikkiä.

Pedagogit painottivat, että lapset oppivat toisiltaan, että oppimisympäristö tulee muokata lasten tarpeita vastaavaksi, että vuorovaikutustaitoja tulee tukea ja että toiminta tulee mukauttaa lasten yksilöllisten tarpeiden mukaan. Myös kielitietoinen opetus nostettiin esille tärkeänä tekijänä.

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Paikallinen tarkennus

Paraisilla esiopetus järjestetään lähinnä kunnallisissa päiväkodeissa ja ostopalvelupäiväkodeissa. Osa esiopetusryhmistä toimii koulun kiinteistössä. Esiopetusta annetaan neljä tuntia päivässä ja se noudattaa koulujen työaikoja. Esiopetusta annetaan ruotsiksi tai suomeksi. Opetuksessa huomioidaan kaupungin kaksikielisyys. Esiopetusta voidaan antaa myös 3–6-vuotiaiden ryhmissä, jolloin opetus toteutetaan joustavana pienryhmätoimintana.

Esiopetuspaikat vahvistaa vuosittain sivistyslautakunta. Lapsille osoitetaan esiopetuspaikka äidinkielen mukaan. Esiopetuspaikat jaetaan mahdollisuuksien mukaan niin, että kaikki tiettyyn kouluun kuuluvat lapset saavat esiopetuksensa

samassa paikassa. Paraisilla suositellaan, että esiopetusvuosi toteutetaan tulevalla koulukielellä.

Paraisilla sovelletaan Paraisten kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelmaa 2014. Opetussuunnitelma sisältää valtakunnalliset perusteet ja paikalliset tarkennukset sekä 1.8.2026 voimaan tulevat muutosmääräykset. Opetussuunnitelman pohjalta laaditaan vuosittain yksikkökohtaisia toimintasuunnitelmia sekä ryhmän esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta koskeva suunnitelma. Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta koskeva suunnitelma.

Huoltajille tiedotetaan esiopetusvuodesta esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä. Ennen esiopetusvuotta järjestetään huoltajille suunnattu infotilaisuus. Huoltaja vastaa lapsen osallistumisesta esiopetukseen. Huoltajan ilmoitettua lapsen esiopetukseen lapsen odotetaan osallistuvan opetukseen. Oppimisen ja esiopetusryhmän yhteisöllisyyden kannalta on tärkeää, että lapsi on läsnä päivittäisessä esiopetuksessa. Lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä tuetaan seuraamalla lapsen poissaoloja esiopetuksesta. Jos lapsi on poissa, huoltajien on ilmoitettava tästä esiopetusryhmälle sovitulla tavalla.

5.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

Paikallinen tarkennus

Esiopetuksen resurssit ja vastuut

Päiväkodinjohtaja vastaa siitä, että esiopetusryhmät muodostetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja lasten tarpeet ottaa huomioon mahdollisimman hyvin. Pedagogitiimejä koottaessa varmistetaan, että jokaisessa ryhmässä on tarvittava osaaminen ja asiantuntemus. Tarvittaessa tarjotaan jatkokoulutusta henkilöstön pedagogisen osaamisen vahvistamiseksi.

Jos syntyy tarve ryhmän lapsimäärän vähentämiseen tai avustavan henkilöstön lisäämiseen ryhmään, päiväkodinjohtaja, erityisopettaja, palveluohjaaja ja varhaiskasvatuspäällikkö arvioivat tilannetta yhdessä. Varhaiskasvatuspäällikkö päättää arvioinnin pohjalta mahdollisista lisäresursseista esiopetusryhmälle.

Esiopetuksen opettaja vastaa siitä, että ryhmän pedagogit laativat yhdessä arvopohjatalon, laadun avaimet ja ryhmäkohtaiset tukimuodot. Opettaja vastaa myös siitä, että tiimi työskentelee näiden dokumenttien mukaisesti ja että pedagogiset järjestelyt toimivat tarkoituksenmukaisesti.

Esiopetusryhmän muut pedagogit vastaavat työnsä suunnittelusta ja toteuttamisesta arvopohjataloon, laadun avaimiin ja ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin dokumentoitujen yhteisesti sovittujen asioiden mukaisesti.

Opettajan antama yleinen tukioetus

Lasten oppimista ja osallistumista ryhmän toimintaan tuetaan selkeillä pedagogisilla järjestelyillä, kuten ennakoitavissa olevalla päivän rakenteella, puhetta tukevilla tai korvaavilla viestinnän muodoilla, yhteisillä ja johdonmukaisilla työtavoilla, eriyttämällä ja erilaisilla pedagogisilla apuvälineillä.

Lapsiryhmän pedagogit havainnoivat ja arvioivat jatkuvasti ryhmän tuen tarvetta. Esiopetusryhmät työskentelevät joustavissa pienryhmissä, jotka mukautetaan lasten tarpeisiin sopiviksi. Yhteiset pedagogiset työtavat ja tukimuodot dokumentoidaan laadun avaimiin ja esiopetuksen toimintasuunnitelmaan.

Opettajan antama opetuskielen tukioetus

Esiopetusryhmän opettaja vastaa siitä, että kaikki pedagogit työskentelevät kielitietoisesti ja että opetus on sellaista, että lapset ymmärtävät kieltä ja voivat osallistua esiopetukseen.

Lasten tarvetta opetuskielen tukiopetukselle kartoitetaan säännöllisesti. Kartoituksen pohjalta suunnitellaan tukiopetuksen sisältö, joka dokumentoidaan lapsen esiopetussuunnitelmaan.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Paraisilla erityisopettaja on kiertävä ja tarvittaessa ryhmän pedagogien saatavilla konsultointia varten. Erityisopettaja vastaa yhdessä opettajan kanssa siitä, että lapsi saa tarvitsemansa tuen. Erityisopettaja havainnoi ryhmän toimintaa ja lasten vuorovaikutusta ryhmässä, minkä jälkeen erityisopettaja ohjaa ryhmän pedagogeja.

Erityisopettajan antama opetus yhteisopetuksen tai samanaikaisopetuksen muodossa edellyttää opettajan ja erityisopettajan yhteistä suunnittelua. Työvälineenä käytetään laadun avaimia ja toimintasuunnitelmaa. Kun opetus tapahtuu pienryhmissä, ryhmät muodostetaan joustavasti lapsiryhmässä havaittuihin tarpeisiin perustuen.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Paraisilla erityisopettaja toimii sekä kiertävänä erityisopettajana että esiopetusryhmien pedagogien tukena ja konsultointiresurssina. Erityisopettajaa konsultoidaan tarvittaessa ja hän vastaa yhdessä opettajan kanssa siitä, että lapsi saa tarvitsemansa tuen. Havainnoimalla ryhmän toimintaa ja lasten vuorovaikutusta erityisopettaja voi ohjata pedagogeja toiminnan mukauttamisessa lasten tarpeita paremmin vastaavaksi.

Erityisopettaja osallistuu myös moniammatillisiin Monark-kokouksiin ja koordinoi lasten tukea koskevia prosesseja.

Erityisopettajan antama opetus yhteisopetuksen tai samanaikaisopetuksen muodossa edellyttää opettajan ja erityisopettajan yhteistä suunnittelua. Suunnittelun pohjana käytetään laadun avaimia ja esiopetuksen toimintasuunnitelmaa.

Kun opetus tapahtuu pienryhmissä, ryhmät muodostetaan joustavasti lapsiryhmässä havaittuihin tarpeisiin perustuen. Näin tuki voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti ja lapsille annetaan parhaat mahdolliset edellytykset oppimiseen ja kehittymiseen.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Kaikkien lasten oppimisen, kehityksen ja osallisuuden edistämiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja.

Käytännön sisältöjen kuvaus ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja lapsikohtaisista tukitoimista esiopetuksessa

	Ryhmäkohtaiset tukimuodot - Jos oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt eivät riitä - Suunnitellaan osana esiopetustoimintaa toimintasuunnitelmassa	Lapsikohtaiset tukitoimet - Kun ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä - Annetaan yksilöllisen tarpeen perusteella - Säännöllisiä - Uuselta tukimuotoja voidaan antaa samanaikaisesti.
Tukimuodot/tukitoimet	1. Yleinen tukiopeus 2. Opetuskielen tukiopeus 3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä	1. Erityisopettajan antama säännöllinen opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä 2. Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä 3. Lapsikohtaiset avustajapalvelut
Dokumentointi	- Lapsen esiopetus- ja täydentävä varhaiskasvatussuunnitelma - Toimintasuunnitelma mukaan lukien Laadun avaimet	- Lapsen esiopetus- ja täydentävä varhaiskasvatussuunnitelma - Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa
Päätös		Tukea koskeva päätös esiopetuksessa
Yhteistyö	Pohdintaa työtilimissä, erityisopettaja osallistuu tarvittaessa. Toimintasuunnitelma (Laadun avaimet) työvälineenä Pedagoginen keskustelu perheen kanssa Tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden, muun muassa opiskeluhoollon, ja terapeuttien ohjaus ja konsultaatio	Pohdintaa työtilimissä, erityisopettaja osallistuu tarvittaessa. Toimintasuunnitelma (Laadun avaimet) työvälineenä Pedagoginen keskustelu perheen, ryhmän henkilökunnan, erityisopettajan ja päiväkodinjohtajan välillä. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden, muun muassa opiskeluhoollon, ja terapeuttien kanssa Monarkki / avopediatrila Keskustelu päiväkodinjohtajan, erityisopettajan, palveluohjaajan ja varhaiskasvatuspäällikön välillä.
Pedagoginen osaaminen	Vahva pedagoginen osaaminen yleisessä tukiopeuksessa ja opetuskielen tukiopeuksessa	Vahva erityispedagoginen osaaminen ryhmässä. Vahva opettajan ja erityisopettajan välinen yhteistyö.

	Henkilökunnan osaamisen lisääminen / täydennyskoulutus	Edellyttää opettajan ja erityisopettajan yhteistä suunnittelua
Toimiva arki ja oppimisympäristö	1. Yleinen tukiopeus: - Toiminta eriytetään - Annetaan joustavissa pienissä ryhmissä - Liittyy oppimiskokonaisuuksiin - Järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti ja säännöllisesti - Annetaan niin usein kuin tarvitaan - Voidaan antaa ehkäisevästi - Lyhytaikaisen sairauspoissaolon jälkeen - Opettaja antaa ensisijaisesti - Toinen opettaja voi antaa yhteisopetuksena tai samanaikaisopetuksena 2. Opetuskielen tukiopeus: - Kielellätoista opetusta - Järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti ja säännöllisesti - Voidaan järjestää yhteisopetuksena tai samanaikaisopetuksena - Annetaan osana esiopetuksen opetusta niin usein kuin tarvitaan - Esiopetuksen opettaja antaa ensisijaisesti, mutta myös eri opettaja voi antaa 3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä: - Opetusta antaa opettaja, jolla on erityisopettajan pätevyys - Perustuu erityispedagogiseen osaamiseen - Keskittyy koko ryhmän tasolla havaittuihin tuen tarpeisiin - Voidaan antaa erityisopettajan antamana tukena ja opetuksena yhteisopetuksen tai samanaikaisopetuksen muodossa - Annetaan koko ryhmälle - Mahdollistaa opetuksen pienryhmissä - Ryhmät muodostetaan joustavasti - Myös erityisopettaja voi antaa konsultaatioapua	1. Erityisopettajan antama säännöllinen opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä - Toteutetaan lapsen omassa esiopetusryhmässä - Säännöllinen, pitkäaikainen, pienryhmässä tai yksilöllisesti, perustuu lapsen yksilölliseen tarpeeseen 2. Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä - Kokoaikainen - Esiopetusryhmä, jossa on vähemmän lapsia 3. Lapsikohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut - Viittomakieli ja muita kommunikointimenetelmiä - Avustaja tai tukea antava lastenhoitaja 4. Apuvälineet - Osa opetusmateriaalia - Lääkinnällistä kuntoutusta varten tarvittavat apuvälineet eivät ole lapsikohtainen toimenpide

Kuvat käytännön sisältöjen kuvaus ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja lapsikohtaisista tukitoimista.

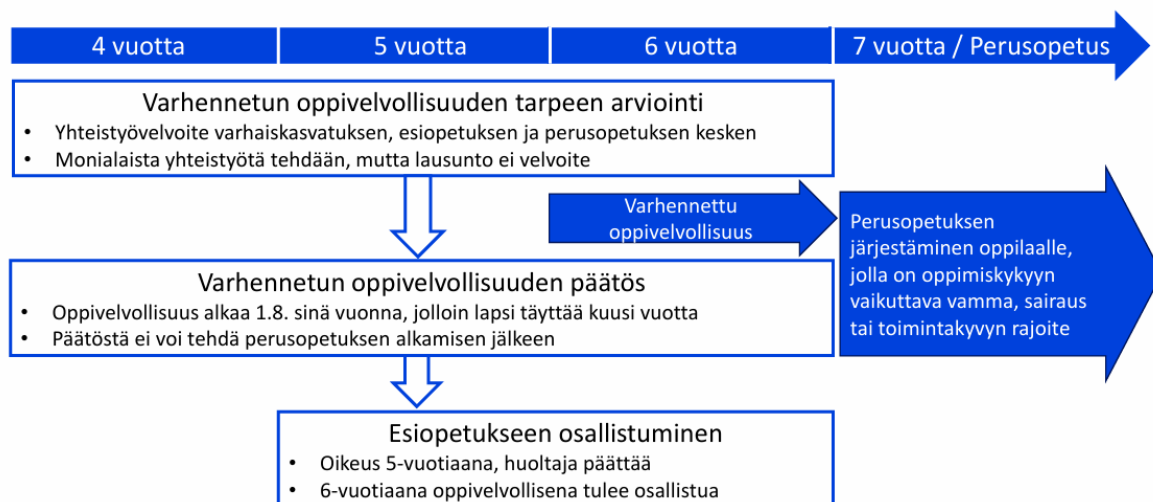
5.5.1 Varhennettu oppivelvollisuus

Paikallinen tarkennus

Jos lapsen arvioidaan hyötyvän ylimääräisestä vuodesta esiopetuksen ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, huoltajille annetaan mahdollisuus valita lapselle varhennettu oppivelvollisuus. Varhennettu oppivelvollisuus myönnetään lapselle, jonka vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite vaikuttaa oppimiseen tai kehitykseen. Varhennettu oppivelvollisuus järjestetään pääsääntöisesti lapsen omassa esiopetusryhmässä.

Jos monialaisessa yhteistyössä arvioidaan varhennetun oppivelvollisuuden voivan olla ajankohtainen, erityisopettaja kutsuu koolle monialaisen kokouksen, johon osallistuvat asianosaiset osapuolet. Huoltajat jättävät mahdollisen lääkärin- tai psykologinlausunnon erityisopettajalle. Päätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta ja lapsikohtaisesta tuesta tekee varhaiskasvatuspäällikkö. Päätös perustuu kokouksessa käytyihin keskusteluihin ja mahdolliseen lausuntoon.

Varhennettu oppivelvollisuus lapselle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Kuva on Opetushallituksen materiaalia.